แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

A Guideline for Results Based Management on Non-Formal National Educational Educational Test (N-Net) of District Learning Encouragement Center, Mae Chaem District

ประภาพร ฟองตา
Prapaporn Fongta
มนตรี วิชัยวงษ์
Montri Wichaiwong
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Mahamakut Buddhist University Lanna Campus

Received: 6 April 2026; Revised: 22 April 2026; Accepted: 21 August 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม และ 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 16 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กรอบการสัมภาษณ์เชิงลึก กรอบการสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม พบว่ายังมีข้อจำกัดด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะคะแนนการทดสอบ N-NET ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ สาเหตุสำคัญมาจากข้อจำกัดด้านพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไม่เพียงพอ สื่อการเรียนการสอนที่ยังไม่สอดคล้องกับโครงสร้างข้อสอบ และบริบทของผู้เรียนซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ส่งผลให้การเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมสอบมีข้อจำกัด 2. แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ควรมุ่งเน้นการวางแผนกลยุทธ์เชิงข้อมูล โดยใช้ผลการทดสอบ N-NET เป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายและ

ตัวชี้วัด พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ปรับปรุงสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผังการสร้างข้อสอบ ส่งเสริมระบบการติดตาม ประเมินผล และการให้แรงจูงใจ รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับชุมชนและภาคีเครือข่าย เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์, ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา N-NET, ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้,การศึกษานอกโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current state of results-based management of national educational achievement in non-formal education (N-NET) at the District Learning Encouragement Center, Mae Chaem District, and 2) to identify guidelines for results-based management of national educational achievement in non-formal education (N-NET) at the District Learning Encouragement Center, Mae Chaem District. This research employed a qualitative approach. The key informants consisted of 16 persons, including administrators, teachers, and educational personnel. The research tools included an in-depth interview framework, a focus group discussion framework, and participatory community forums based on the Participatory Action Research (PAR) approach. Data were analyzed using content analysis

The findings revealed that :1) The current state of results-based management of national educational achievement in non-formal education (N-NET) at the District Learning Encouragement Center, Mae Chaem District, still has limitations in learners' learning achievement, particularly N-NET test scores that are lower than the national average. The main causes include limitations in learners' foundational knowledge, insufficient personnel with specialized expertise, instructional materials that are not yet aligned with the test blueprint, and the learners' context in which most learners are working adults, which limits their participation in exam preparation activities. 2) The guidelines for results-based management of national educational achievement in non-formal education (N-NET) at the District Learning Encouragement Center, Mae Chaem District, should emphasize data-driven strategic planning through the use of N-NET test results as a basis for setting goals and indicators, the development of teachers' and personnel's capacity in achievement-oriented learning management, the improvement of instructional media and learning activities to align with the test blueprint, the strengthening of monitoring, evaluation, and incentive systems,

and the fostering of collaboration with communities and network partners in order to systematically and sustainably enhance learning achievement.

Keywords: Results-based Management, Educational Achievement N-NET, Learning Encouragement Center, Non-formal Education

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและทุกช่วงวัย เพื่อให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ด้วยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ดังที่ วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า “กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องมีทักษะในการจุดไฟในใจศิษย์ ให้รักการเรียนรู้ ให้สนุกกับการเรียนรู้ หรือให้การเรียนรู้สนุกและกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต ครูจึงต้องยึดหลักสอนน้อย เรียนมาก” สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้เพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 มาตรา 22,23 สรุปแนวทางการจัดการศึกษาคือ “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนว่ามีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และต้องส่งเสริมผู้เรียนมีการพัฒนาตามอัธยาศัยและเต็มศักยภาพ มีกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นแนวทางการจัดการองค์กรสมัยใหม่ที่ผู้บริหารสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ แนวทางดังกล่าวยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการดำเนินงานทั้งระบบ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อันจะนำไปสู่การทำงานที่มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

การประยุกต์ใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยกำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยอาศัยตัวชี้วัดความสำเร็จในหลากหลายมิติ ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถติดตามตรวจสอบ และบริหารงานได้อย่างมั่นใจว่าสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้ยังเป็นหลักฐานสะท้อนศักยภาพของสถานศึกษาในการดำเนินภารกิจได้อย่างมีคุณภาพ และตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมได้อย่างเหมาะสม

ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาและเสริมสร้างประสิทธิผลของโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการบริหารแบบ

มุ่งผลสัมฤทธิ์ และสามารถบูรณาการหลักการดังกล่าวสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร และนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบเพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายและประชาชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพและทั่วถึง จัดและส่งเสริมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่พลาดโอกาสหรือขาดโอกาสจากการศึกษาในระบบ ผู้ที่ต้องการพัฒนาอาชีพหรือผู้ที่ต้องการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเพื่อให้การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยครอบคลุมทั่วถึงประชาชนในประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ได้ดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ผู้ที่พ้นวัยเรียนหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร หรือพื้นที่ที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ตลอดจนได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามศักยภาพของตนเอง

การจัดการเรียนรู้ของศูนย์ฯ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนผ่านโครงสร้างสาระการเรียนรู้ 5 สาระ ได้แก่ (1) สาระทักษะการเรียนรู้ (2) สาระความรู้พื้นฐาน (3) สาระการประกอบอาชีพ (4) สาระทักษะการดำเนินชีวิต และ (5) สาระการพัฒนาสังคม โดยผู้เรียนทุกคนจะต้องเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ในภาคเรียนสุดท้ายตามที่หลักสูตร จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา (พ.ศ. 2565–2567) ซึ่งมีผู้เข้าสอบรวมทั้งสิ้น 429 คน พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีอัตราการสอบผ่านเฉลี่ยเพียงประมาณร้อยละ 28 ขณะที่ผู้สอบไม่ผ่านมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 70 ของผู้เข้าสอบทั้งหมด สะท้อนให้เห็นถึงระดับคุณภาพผู้เรียนที่ยังไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียน

นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของผู้เรียน ขาดระบบสนับสนุนเฉพาะด้าน เช่น แผนเสริมทักษะรายสาระ คู่มือเตรียมสอบ N-NET และระบบติวเข้มอย่างเป็นระบบ รวมถึงช่องว่างระหว่างเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้กับกรอบข้อสอบจริง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำ

การวิจัยเรื่องการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า โดยมุ่งศึกษาถึงสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการศึกษาของผู้เรียนในระบบการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งพิจารณาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในบริบทของพื้นที่จริง ตลอดจนค้นหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งตอบคำถามสำคัญ ได้แก่ สภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่มเป็นอย่างไร ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนมีอะไรบ้าง และแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่มควรดำเนินการอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อันจะนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-net) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

2) เพื่อหาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-net) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-net) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัยในขั้นตอน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน รวมทั้งหมด 16 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-net) โดยเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research) จำนวนคน 8 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2 คน กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน กลุ่มครูผู้สอน 2 คน และกลุ่มผู้ปกครองของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ 2 คน ซึ่งมีคุณสมบัติคือ ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-net) โดยเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-net) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง กระบวนการทำงานที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของการดำเนินงานเป็นหลัก โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจน มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-net) หมายถึง ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้ให้แก่นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา

3. ขอบเขตด้านสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถานที่ คือ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม 68 หมู่ 4 ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยตั้งแต่ พฤศจิกายน 2567 - กุมภาพันธ์ 2569

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้โครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งลักษณะและเนื้อหาตลอดจนขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

2. แบบคำถามการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research) ประเด็นคำถามในการจัดเวทีชุมชน ใช้ประเด็นคำถามดังต่อไปนี้ ศึกษาสภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่มพัฒนาเป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ ประมวลผลจากการศึกษา และศึกษาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

3. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research)

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research) เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สูงสุด การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research)แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 4 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2 คน กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน กลุ่มครูผู้สอน 2 คน และกลุ่มผู้ปกครองของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ 2 คน รวมทั้งหมด 8 คน

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการสัมภาษณ์ ครั้งนี้ คือ

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยนำแนวคิดงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องมากำหนดโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาให้ครอบคลุมข้อมูลทุกส่วนที่ต้องการสอบถาม

2. นำข้อมูลจากกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการ สร้างคำถามในการวิจัย

3. นำแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษารอง เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อคำถามของ เครื่องมือมีความถูกต้องสมบูรณ์และเชื่อถือได้ เพื่อนำไปตอบวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ได้แก่

3.1) อาจารย์ ดร.มนตรี วิชัยวงษ์

3.2) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แตงจวง

4. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแนะนำ มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

5. ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะจากการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน รวมทั้งหมด 16 คน

1) การเตรียมการการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เตรียมแบบบันทึก หนังสือยินยอม โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed Consent Form) เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับทราบ และยินยอมเป็นผู้ถูกสัมภาษณ์

2) การดำเนินการสัมภาษณ์ตามโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ในประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

ตอนที่ 3แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

3. การจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research) ใช้คำถามสนทนาเป็นการเปิดโอกาส ผู้ให้ข้อมูลในการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม PAR (Participatory Action Research) จำนวน คน 8 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2 คน กลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน กลุ่มครูผู้สอน 2 คน และกลุ่มผู้ปกครองของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยสรุปเขียนแบบบรรยาย พรรณนา และข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

2. การวิเคราะห์ผลของการจัดเวทีชุมชน โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเขียนสรุปแบบบรรยายพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม มีข้อสรุป ดังนี้

1.1) จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม โดยพิจารณาจากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2566 – 2570) ในส่วนงานด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) พบว่า ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการสอบระดับชาติ (N-NET) ต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ นอกจากนี้ยังพบปัญหาเสริมคือ บุคลากรบางส่วนยังขาดความเชี่ยวชาญด้านวิชาการและหลักสูตร รวมถึงสื่อการเรียนการสอนที่ไม่ตรงตามเนื้อหารายวิชาในบางส่วน สถานศึกษาได้วางแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 :การสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ โครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: เพื่อส่งเสริมการอ่านการเขียน และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการสอบ การพัฒนาวิชาการ มีกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษา และโครงการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ในส่วนการบริหารจัดการแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2566 – 2570) เน้นการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ติดตามผลสัมฤทธิ์ ใช้ระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (DMIS) ในการรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนและรายไตรมาส และกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบล

1.2) จากการสัมภาษณ์ พบว่า (1) การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร มีการดำเนินงานตามกรอบนโยบายและแนวทางที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามขององค์กรในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเชิงเป้าหมาย (Goal-oriented Management) เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) อีกทั้ง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนมุมมองในเชิงวิพากษ์ว่า รูปแบบการวางแผนที่ใช้อยู่ยังคงมีลักษณะการบริหารแบบสั่งการจากส่วนกลางหรือบนลงล่าง (Top-down Planning) เป็นสำคัญ ส่งผลให้กระบวนการวางแผนขาดความยืดหยุ่นและไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ได้อย่างเพียงพอ (2) การกำหนดรายละเอียดของตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ในปัจจุบันยังคงเน้นตัวชี้วัดเชิงปริมาณเป็นหลัก (Quantitative Performance Indicators) เช่น จำนวนผู้เข้าสอบ จำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอบ และอัตราการเข้าสอบของผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน ตัวชี้วัดดังกล่าวมีข้อดีในด้านความสะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล การรายงานผล และการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในเชิงสถิติ (3) การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ยังคงพึ่งพาผลคะแนนสอบ N-NET เป็นหลัก โดยการติดตามผลส่วนใหญ่มักกระทำในช่วงระยะเวลาก่อนหรือหลังการสอบ ส่งผลให้ลักษณะการประเมินมีความเป็น “เชิงเหตุการณ์” (Event-based Evaluation) มากกว่าการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Continuous Monitoring and Evaluation) ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า ระบบรายงานผลการดำเนินงานยังขาดมาตรฐานที่ชัดเจน (4) การให้รางวัลตอบแทน ในปัจจุบันยังคงมีขอบเขตจำกัด โดยมุ่งเน้นไปที่บุคลากรภายในองค์กรเป็นหลัก และส่วนใหญ่อยู่ในรูปของรางวัลเชิงสัญลักษณ์ หรือการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดที่สำคัญคือ ระบบรางวัลยังไม่สามารถสะท้อนคุณค่าของการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่น ๆ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในบริบทการศึกษานอกระบบ

1.3) สรุปผลการวิเคราะห์สภาพจริง (SWOT Analysis) พบว่า

จุดแข็งและโอกาสของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่มในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) คือ 1) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่มมีหน่วยจัดกิจกรรมกระจายอยู่ทุกตำบล และมีศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศศช.) จำนวนมากในพื้นที่ห่างไกล ทำให้สามารถเข้าถึงตัวผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสอบ N-NET ได้อย่างทั่วถึง 2) สถานศึกษามีการใช้ระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (DMIS) ในการติดตามผลการดำเนินงานรายเดือน

และรายไตรมาส ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBM) ที่เน้นการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 3) มีการระบุถึงโครงการพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับให้เป็นครูมืออาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงวิธีจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มคะแนน N-NET 4) มีการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ N-NET ไว้ที่ร้อยละ 25 ในแผนปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม 5) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงใหม่ มีนโยบายส่งเสริมการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการวัดผลระดับชาติที่ชัดเจน ทำให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรตามแผนปฏิบัติการ 6) ในพื้นที่อำเภอแม่แจ่มมีความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งพร้อมให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการติดตามผู้เรียนให้เข้าสอบ N-NET 7) การที่รัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดมุ่งเน้น Digital Transformation ทำให้สถานศึกษาสามารถนำสื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์และคลังข้อสอบ N-NET มาใช้พัฒนาผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลได้สะดวกขึ้น 8) อำเภอแม่แจ่มมีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและส่งผลต่อคะแนนสอบที่ดีขึ้น

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม มีรายละเอียด ดังนี้

ผู้ร่วมการจัดเวทีชุมชนได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า เห็นด้วยกับงานวิจัยเรื่องนี้ เพราะแนวทางที่นำเสนอสะท้อนปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม ซึ่งมีความหลากหลายด้านช่วงวัย อาชีพ และพื้นฐานการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้าร่วมเวทีเห็นว่าแนวทางดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้จริง งานวิจัยให้ความสำคัญกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบ N-NET โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด

แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีทิศทางและสามารถติดตามความก้าวหน้าได้ เน้นการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้นำชุมชน และเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดเวทีชุมชน ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม และเห็นคุณค่าของการขับเคลื่อนงานร่วมกัน เน้นการใช้ข้อมูลผลการประเมิน N-NET เป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนา ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดอยู่เพียงผลลัพธ์ระยะสั้น และแนวทางที่เสนอไม่เป็นเพียงหลักการเชิงนามธรรม แต่มีขั้นตอน วิธีดำเนินงาน และกิจกรรมที่ชัดเจน สามารถปรับใช้กับการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการเตรียมความพร้อมผู้เรียนเพื่อเข้าสอบ N-NET ได้จริง เพราะฉะนั้นการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อยกระดับผลสอบ N-NET ต้องอาศัย “การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผล” ระหว่างศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ครู ผู้เรียน และชุมชน การมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การกำหนดตัวชี้วัด การติดตามและการให้รางวัล จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายั่งยืนและเกิดผลลัพธ์เชิงคุณภาพอย่างแท้จริง

แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม พบว่า การวางแผนในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองต่อบริบทชีวิตจริงของผู้เรียนได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ผู้ร่วมการจัดเวทีชุมชนเสนอว่าการวางแผนควรดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ ได้แก่ ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น และสถานประกอบการ โดยการร่วมกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและวัดผลได้ เช่น การเพิ่มสัดส่วนผู้สอบผ่าน N-NET ในพื้นที่ให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดภายในระยะเวลาที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมเสริมทักษะ เช่น การติวเข้มก่อนสอบและค่ายพัฒนาทักษะอาชีพ ถูกมองว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้แผนพัฒนาไม่หยุดอยู่เพียงในระดับเอกสาร แต่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาผู้เรียนได้จริง การเปิดเผยผลการดำเนินงานและผลการสอบอย่างโปร่งใส เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วน และให้ชุมชนมีบทบาทในการร่วมวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางพัฒนา ตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น สัดส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกับผู้นำท้องถิ่นหรือเครือข่ายชุมชน ถูกมองว่าเป็นกลไกสำคัญในการสะท้อนความสำเร็จของการบริหารจัดการเชิงระบบ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การร่วมสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในกิจกรรมชุมชน และการร่วมสะท้อนผลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อเสนอให้ใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น แบบสอบถามออนไลน์ จะช่วยเพิ่มความโปร่งใส ความทันสมัย และความน่าเชื่อถือของระบบติดตามและประเมินผลโดยรวม และการให้รางวัลของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ควรมีความครอบคลุมและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ไม่ควรจำกัดอยู่เพียงในกลุ่มครูหรือบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น แต่ควรขยายไปสู่ผู้เรียนที่มีพัฒนาการโดดเด่น และชุมชนหรือเครือข่ายที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ ผู้ร่วมการจัดเวทีชุมชนเสนอให้มีการออกแบบรางวัลในเชิงสัญลักษณ์เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ เช่น รางวัลศูนย์ต้นแบบแห่งการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน รางวัลครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ รวมถึงการเชื่อมโยงรางวัลกับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ เช่น การอบรมเพิ่มเติม การศึกษาดูงาน หรือการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงเสริมเชิงบวก (positive reinforcement) และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม พบว่า

1.1 การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร

การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร มีการดำเนินงานตามกรอบนโยบายและแนวทางที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามขององค์กรในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเชิงเป้าหมาย (goal-oriented management) เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนมุมมองในเชิงวิพากษ์ว่า รูปแบบการวางแผนที่ใช้อยู่ยังคงมีลักษณะการบริหารแบบสั่งการจากส่วนกลางหรือบนลงล่าง (top-down planning) เป็นสำคัญ ส่งผลให้กระบวนการวางแผนขาดความยืดหยุ่นและไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ได้อย่างเพียงพอ ปัญหาที่พบโดยเฉพาะ ได้แก่ ภาระงานของผู้เรียนที่อยู่ในวัยทำงานซึ่งต้องแบ่งเวลาในการประกอบอาชีพ ความไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียนเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ภูเขา และแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งอยู่ในระดับต่ำ อันเนื่องมาจากแรงกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา เพชรานรากร (2563) ศึกษาเรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O–NET) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O–NET) โดยใช้วงจร คุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา มีดังนี้ 1) การวางแผนด้วยฉันทะ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นให้การช่วยเหลือและหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันในการกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การตั้งงบประมาณ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก 2) การปฏิบัติตามแผนด้วยวิริยะ จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สร้างความตระหนักให้กับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การตรวจสอบด้วยจิตตะ การตรวจสอบดำเนินการติดตามนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และ 4) การปรับปรุงด้วยวิมังสา ให้รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเป็นประจำวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำผลพัฒนาต่อไป

1.2 การกำหนดรายละเอียดของตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

การกำหนดรายละเอียดของตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ในปัจจุบันยังคงเน้นตัวชี้วัดเชิงปริมาณเป็นหลัก (Quantitative Performance Indicators) เช่น จำนวนผู้เข้าสอบ จำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอบ และอัตราการเข้าสอบของผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน ตัวชี้วัดดังกล่าวมีข้อดีในด้านความสะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล การรายงานผล และการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในเชิงสถิติ อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าตัวชี้วัดในรูปแบบดังกล่าวยังไม่สามารถสะท้อนภาพรวมของคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในมิติของการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือเป็น “ผลลัพธ์การเรียนรู้” (Learning Outcomes) ที่มีคุณค่าเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญชณา หนูชูสุข (2563) ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ จากการรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน พบว่า ปัญหาในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในลำดับต้น ๆ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางส่วนไม่ได้จริงจังกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ ขาดการประเมินตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน วัดและตรวจสอบผลการดำเนินงานไม่สม่ำเสมอ ขาดการให้รางวัลตอบแทนเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน และมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารสร้างความตระหนักต่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ ประเมินตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน วัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และจัดสรรงบประมาณเพื่อให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีผลงานดีเด่น

1.3 การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน

การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ยังคงพึ่งพาผลคะแนนสอบ N-NET เป็นหลัก โดยการติดตามผลส่วนใหญ่มักกระทำในช่วงระยะเวลาก่อนหรือหลังการสอบ ส่งผลให้ลักษณะการประเมินมีความเป็น “เชิงเหตุการณ์” (Event-based Evaluation) มากกว่าการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Continuous Monitoring and Evaluation) ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่าระบบรายงานผลการดำเนินงานยังขาดมาตรฐานที่ชัดเจน ทั้งในรูปแบบของรายงาน ความถี่ในการรายงาน

และช่องทางการสื่อสารผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะชุมชน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ส่งผลให้การรับรู้ข้อมูลผลการดำเนินงานมีข้อจำกัด และไม่เอื้อต่อการสร้างความเข้าใจและความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงสุวรรณ์ พันธุ์มะม่วง (2562) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระความรู้พื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 Taking Stock วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนภาคเรียนที่ผ่านมาและปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขั้นตอนที่ 2 Setting Goal กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขั้นตอนที่ 3 Developing Strategies and Implementing พัฒนากลยุทธ์ แล้วนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาพฤติกรรม การสอนของครู กศน. กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาศูนย์สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลสาระความรู้พื้นฐาน กลยุทธ์ที่ 3 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 Documenting Progress ประเมินผล ถอดบทเรียน รายงานโดยรวบรวมเอกสารหลักฐานแสดงถึงความก้าวหน้าของงานตามเป้าหมาย

1.4 การให้รางวัลตอบแทน

การให้รางวัลตอบแทน ในปัจจุบันยังคงมีขอบเขตจำกัด โดยมุ่งเน้นไปที่บุคลากรภายในองค์กรเป็นหลัก และส่วนใหญ่อยู่ในรูปของรางวัลเชิงสัญลักษณ์ หรือการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดที่สำคัญคือระบบรางวัลยังไม่สามารถสะท้อนคุณค่าของการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่น ๆ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในบริบทการศึกษานอกระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพงษ์ เพชรโก (2564) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมทั้ง 4 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ กระบวนการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน กระบวนการวัดและการตรวจสอบการดำเนินงาน กระบวนการให้รางวัลตอบแทน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกระบวนการ พบว่า กระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระบวนการให้รางวัลตอบแทน และ (2) แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ โดยมุ่งเน้นในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความสำเร็จทางด้านวิชาการสูงสุด แต่การให้รางวัลตอบแทน และการเผยแพร่ผลงานของผู้ปฏิบัติงานนั้นยังอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการให้รางวัลตอบแทนและการเผยแพร่ผลงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-

NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม พบว่า

แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาผู้เรียนได้จริง การเปิดเผยผลการดำเนินงานและผลการสอบอย่างโปร่งใส เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วน และให้ชุมชนมีบทบาทในการร่วมวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางพัฒนา ตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น สัดส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกับผู้นำท้องถิ่นหรือเครือข่ายชุมชน พิจารณาได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการสะท้อนความสำเร็จของการบริหารจัดการเชิงระบบ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การร่วมสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในกิจกรรมชุมชน และการร่วมสะท้อนผลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อเสนอให้ใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น แบบสอบถามออนไลน์ จะช่วยเพิ่มความโปร่งใส ความทันสมัย และความน่าเชื่อถือของระบบติดตามและประเมินผลโดยรวม 2) การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษากำหนดแนวทางและดำเนินการ พัฒนาครู กศน.ตำบล ให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ การปรับปรุงแผนการพบกลุ่มรายภาค การจัดหาหนังสือเรียนและสื่ออื่น ๆ การปรับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน การพัฒนาจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การปรับปรุงวัดผลประเมินผล การจัดกิจกรรมแนะแนวผู้เรียน และครูดำเนินการตามกระบวนการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่จะจบในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 และเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญา พุดดี (2564) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยการตั้งเป้าหมายและตัววัดผลของฝ่ายการจัดการ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัญหาการบริหารงานของฝ่ายการจัดการ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก (2) รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยการตั้งเป้าหมายและตัววัดผล คือ 1. การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน 2. การทบทวนพัฒนาทักษะ 3. การจัดกิจกรรม 4. การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ 5. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการกำกับติดตาม 6. การกำหนดช่วงเวลาของผลลัพธ์ และ 7. การประเมินผล (3) ข้อเสนอแนะ ควรนำรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยการตั้งเป้าหมายและตัววัดผลของฝ่าย การจัดการ เป็นแนวทางในการมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม เปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการทำงาน มีเป้าหมายที่ท้าทาย เพื่อปรับเปลี่ยนองค์กรให้สามารถพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด เกิดเป็น Best Practice หรือนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารจัดการศึกษานอกระบบที่มุ่งผลสัมฤทธิ์จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการเชิงระบบอย่างรอบด้านโดยเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทผู้เรียนซึ่งมีข้อจำกัดด้านพื้นฐานความรู้และเวลา อันส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการยกระดับคุณภาพจึงต้องพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการวัดผลควบคู่กับการปรับปรุงสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับโครงสร้างและลักษณะของข้อสอบอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการใช้ข้อมูลผลการทดสอบเป็นฐานในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และตัวชี้วัด ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งต้องมีระบบติดตามและประเมินผลที่ต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนผลลัพธ์และนำไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ท้ายที่สุด การสร้างความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายจะเป็นพลังสนับสนุนสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

สรุป

1. สภาพการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ยังประสบข้อจำกัดด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยเฉพาะคะแนนการทดสอบ N-NET ที่อยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ปัจจัยสำคัญเกิดจากพื้นฐานทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ไม่แข็งแรง การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมถึงสื่อการเรียนการสอนที่ยังไม่สอดคล้องกับลักษณะข้อสอบ อีกทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน จึงมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบ

2. แนวทางการบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์บนฐานข้อมูล โดยนำผลการทดสอบ N-NET มาใช้เป็นข้อมูลหลักในการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์ ปรับปรุงสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างข้อสอบ ตลอดจนเสริมสร้างระบบติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการพัฒนา รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียน โดยใช้ผลการทดสอบ N-NET เป็นตัวชี้วัดสำคัญ พร้อมกำหนดเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

1.2) ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ใช้ข้อมูลผลการสอบ N-NET และข้อมูลผู้เรียนเป็นฐานในการวางแผน บริหารจัดการ และตัดสินใจเชิงนโยบาย เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความแม่นยำและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.3) ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ N-NET และการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรสามารถขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ผู้บริหารควรร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำแผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน N-NET โดยกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด กิจกรรม และระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในพื้นที่

2) ควรนำผลการสอบ N-NET ย้อนหลังมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมความรู้

3) ครูควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมจัดกิจกรรมเสริมความรู้และการเตรียมสอบ N-NET ในรูปแบบที่หลากหลายและเข้าถึงผู้เรียนได้ง่าย

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรวิจัยเรื่อง โมเดลการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

2) ควรวิจัยเรื่อง อุปสรรคและปัญหาในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

3) ควรวิจัยเรื่อง บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลที่สนับสนุนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกโรงเรียน (N-NET) ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่แจ่ม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว

_____. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

ชลธิชา เพชรานรากร. (2563). การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O–Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปรัชญา พุดดี. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยการตั้งเป้าหมายและตัววัดผลของฝ่ายการจัดการโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะสหวิทยาการ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

พัชรพงษ์ เพชรโก. (2564). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

พวงสุวรรณ์ พันธุ์มะม่วง. (2562). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และแนวทางการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. (2568). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา. เอกสารภายใน. สงขลา.

อรัญชณา หนูชูสุข. (2563). การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.